

**Záznam zo 4. zasadnutia
Rady vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím,
ktoré sa uskutočnilo dňa 28. septembra 2023 o 10.00 hod. online**

V zmysle čl. 10 ods. 6 Štatútu Rady vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím (ďalej len „rada“) sa zasadnutie uskutočnilo online formou.

1. Otvorenie

4. zasadnutie rady otvorila a viedla JUDr. Anna Aftanasová, štátna tajomníčka Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR, ktorá zastupovala predsedníčku rady ministerku práce, sociálnych vecí a rodiny SR PhDr. Soňu Gaborčákovú. Prítomných oboznámila s navrhovaným programom. Následne spolu s podpredsedom rady RNDr. Branislavom Mamojkom, CSc. zablahoželali členke rady pani Mgr. et. Mgr. Jane Filipovej (zástupkyňi skupiny organizácií osôb so sluchovým postihnutím, ktorých primárnou formou komunikácie je slovenský posunkový jazyk), ktorá prevzala dňa 20. septembra 2023 z rúk ministerky práce sociálnych vecí a rodiny SR morálne ocenenie Sociálny čin roka.

➤ **Kontrola uznášaniaschopnosti rady**

Tajomníčka rady PhDr. Mária Homolová vykonala kontrolu uznášaniaschopnosti. Podľa čl. 10 ods. 3 štatútu rady je rada spôsobilá zasadať a uznášať sa, ak je prítomná nadpolovičná väčšina všetkých členov rady a zároveň nadpolovičná väčšina komory za mimovládne neziskové organizácie. Rada bola počas celého zasadnutia uznášaniaschopná.

➤ **Schválenie návrhu programu zasadnutia**

Po otvorení zasadnutia a kontrole uznášaniaschopnosti rady sa schvaľoval program 4. zasadnutia rady. Členovia rady dostali priestor na doplnenie programu a na uplatnenie pripomienok k navrhovanému programu.

Na doplnenie programu boli navrhnuté:

- Informácia o zmene názvu Národnej rady občanov so zdravotným postihnutím v SR na Slovenské fórum osôb so zdravotným postihnutím a s tým aj súvisiaci návrh dodatku k Štatútu Rady vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím. Uvedené navrhol zaradiť podpredseda rady RNDr. Branislav Mamojka, CSc.
- Informácia o otvorenom liste adresovanom ministerke práce, sociálnych vecí a rodiny SR Soni Gaborčákovej vo veci požiadavky zachovania peňažného príspevku na osobnú asistenciu v aktuálnej podobe, ktorú navrhol zaradiť Mgr. Tibor Köböl, člen rady zastupujúci skupinu organizácií osôb s telesným postihnutím.
- Informácia o stanovisku Národnej rady občanov so zdravotným postihnutím v SR k použitiu údajov zo zisťovania EU SILC na hodnotenie cenovej dostupnosti služieb súvisiacich s univerzálnou službou. Uvedené navrhol zaradiť podpredseda rady RNDr. Branislav Mamojka, CSc.

- Informácia o výzve komisárky JUDr. Zuzany Stavrovskej na zapojenie sa do prieskumu architektonickej prístupnosti volebných miestností, ktorú navrhla zaradiť JUDr. Lenka Bodnárová z Úradu komisára pre osoby so zdravotným postihnutím.
- Tlmočnicka služba pre sluchovo postihnutých (zákon, pracovná skupina). Uvedené navrhla zaradiť Mgr. et Mgr. Jana Filipová členka Rady vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím zastupujúca skupinu organizácií osôb so sluchovým postihnutím (skupina osôb so stratou sluchu, ktorých primárnou formou komunikácie je posunkový jazyk).

Program bol jednomyseľne schválený a dodatočne navrhnuté podnety budú odprezentované v bode Rôzne:

2. Správa o plnení opatrení vyplývajúcich z Národného programu rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím za rok 2022 a návrh na jeho aktualizáciu

Mgr. Lucia Záhoráková, zástupkyňa Hlavného kontaktného miesta pre problematiku vykonávania Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR - prítomných informovala, že Správa o plnení opatrení vyplývajúcich z Národného programu rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím za rok 2022 a návrh na jeho aktualizáciu sa predkladá v zmysle uznesenia vlády SR č. 610 z 5. októbra 2022.

Materiál bol tvorený ako otvorený dokument s aktualizáciou a vyhodnocovaním každý rok.

Na jeho tvorbe sa podieľali jednotlivé ministerstvá, ostatné ústredné orgány štátnej správy (Štatistický úrad SR, Úrad pre verejné obstarávanie), orgány územnej samosprávy (prostredníctvom Únie miest Slovenska, Združenia miest a obcí Slovenska, vyšších územných celkov) a Úrad komisára pre osoby so zdravotným postihnutím, Slovenské národné stredisko pre ľudské práva, Inštitút pre výskum práce a rodiny.

Do prípravy podkladov boli zapojené aj osoby so zdravotným postihnutím prostredníctvom svojich reprezentatívnych organizácií (napr.: Národná rada občanov so zdravotným postihnutím v SR, Združenie na pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím v SR, Organizácia muskulárnych dystrofiíkov v SR, Platforma rodín detí so zdravotným znevýhodnením).

- v januári 2023 - boli požiadaní o zaslanie odpočtov úloh, zaslanie návrhov nových úloh, resp. o aktualizáciu pôvodných úloh
- v marci 2023 - boli zaslané všetky podklady na Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR
- v máji a júni 2023 sa uskutočnili online „rozporové konania“ na úrovni riaditeľa odboru s Ministerstvom kultúry SR, s Ministerstvom zdravotníctva SR, s Ministerstvom vnútra SR, s Ministerstvom dopravy SR a s Úradom pre územné plánovanie a výstavbu SR
- v júli 2023 – bol materiál vo vnútornom pripomienkovom konaní
- v auguste 2023 - materiál predložený do medzirezortného pripomienkového konania

V rámci medzirezortného pripomienkového konania bolo vznesených 52 pripomienok, z toho 11 zásadných:

- v septembri 2023 - rozporové konania na úrovni generálneho riaditeľa JUDr. Jána Gaburu, ktoré sa uskutočnili medzi navrhovateľmi pripomienok a Ministerstvom financií SR, Ministerstvom kultúry SR a Úradom pre územné plánovanie a výstavbu SR

Počet akceptovaných pripomienok, z toho zásadných 43 /11

Počet čiastočne akceptovaných pripomienok, z toho zásadných 3 /0

Počet neakceptovaných pripomienok, z toho zásadných 6 /0

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR predkladá materiál na rokovanie vlády SR s rozporom medzi Národnou radou občanov so zdravotným postihnutím v SR a pani komisárkou pre osoby so zdravotným postihnutím versus Ministerstvom vnútra SR

Podpredseda rady RNDr. Branislav Mamojka, CSc. - ocenil ústretovú prácu Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR pri príprave tejto správy.

Následne vyjadril sklamanie nad tým, že niektoré štátne orgány pristupujú k veci tak, že nehľadajú riešenie, ale hovoria, ako to nejde. Bol by rád, keby sa postoj k Národnému programu rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím zmenil. Už sa mení, ale nie sú s tým ešte spokojní. Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím je program vlády a je nemiestne, že štátne orgány odmietajú zaradenie úloh. Tento program je implementačným plánom Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím a nevidí dôvod, prečo by sa tam takéto úlohy nemali dávať.

Nenavrhuje žiadne zmeny, ale chce len upozorniť na nasledovné skutočnosti:

1. Žiadali do opatrenia, ktoré je v gescii Ministerstva dopravy SR č. 2.2. „inštalovať digitálne informačné tabule s hlasovým oznamovaním na dožiadanie pre nevidiacich na zástavky železničnej a vodnej dopravy v každom meste a do budov železničných staníc, letísk a osobných prístavov“, ale neúspešne.

2. Za ďalší závažný bod považuje to, že z Národného programu rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím vypadlo všetko, čo sa týka demokracie volieb a podobne.

Upresnil, že opakovane žiadali zaradiť opatrenie: „Pri každých voľbách sledovať a vyhodnocovať podiel prístupných volebných miestností na všetkých volebných miestnostiach“. Uvedené odôvodnila tým, že volebné miestnosti určujú starostovia a primátori miest a obcí. Umiestnenie každej volebnej miestnosti je známe pred každými voľbami. Zoznam volebných miestností je zrejme k dispozícii aj na centrálnej úrovni alebo aspoň prostredníctvom okrskových volebných komisií. Preto by nemalo byť problémom uvádzať pri každej konkrétnej volebnej miestnosti, či je alebo nie je prístupná. Na účely vyhodnotenia prístupnosti pre prípad volieb stačia len tieto tri kritériá: I. Je volebná miestnosť prístupná priamo z úrovne chodníka a parkoviska alebo prostredníctvom prístupného výťahu alebo prostredníctvom vyhovujúcej rampy? II. Sú všetky dvere na ceste do volebnej miestnosti dostatočne široké (min. 800 mm)? III. Je volebná miestnosť dostatočne veľká a usporiadaná, aby umožňovala pohyb na invalidnom vozíku? Na každom obecnom úrade alebo mestskom úrade je určite niekoľko osôb schopných vyhodnotiť uvedené jednoduché kritériá. V rámci rozporových konaní sa nepodarilo určiť orgán/orgány kompetentné/ochotné údaje o prístupnosti volebných miestností zhromažďovať. Domnievajú sa, že tieto údaje by mohol zhromažďovať Štatistický úrad SR, ktorý zhromažďuje a vyhodnocuje volebné výsledky.

Podporuje prieskum, o ktorom bude hovoriť zástupkyňa Úradu komisára pre osoby so zdravotným postihnutím v bode Rôzne.

3. Zdôraznil, že nie sú vytvárané podmienky na to, čo je zahrnuté v Dohovore OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím, že občianska spoločnosť, najmä osoby so zdravotným postihnutím a ich reprezentatívne organizácie sú zahrnuté do procesu monitorovania a plne sa na ňom zúčastňujú.

Mgr. Martina Matejková, Ministerstvo vnútra SR - zareagovala, že rezort vnútra dostatočne odkomunikoval túto vec pri rozporových konaniach aj pri písomných vyjadreniach. Uvidia, ako sa bude situácia vyvíjať. Sú ústretoví urobiť všetko, aby sa situácia zlepšovala.

JUDr. Barbara Illková, PhD., veľvyslankyňa, Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR - poďakovala spracovateľom za prípravu správy a uviedla, že Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR v procese prípravy predloženého materiálu informovalo Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, že Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR nenavrhuje nové opatrenia ani aktualizáciu úloh vzhľadom k tomu, že nie je vecne príslušné v upravovanej oblasti, pričom žiadne úlohy ani opatrenia nevyplývajú pre rezort diplomacie ani z predloženého vlastného materiálu.

Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR ale navrhovalo predkladateľovi materiálu upraviť návrh uznesenia vlády v bodoch B.1 a B.2 tak, aby sa predmetné úlohy neukladali ministrom zahraničných vecí, nakoľko z uznesení vlády č. 109/2021 a č. 610/2022 mu nevyplývajú žiadne úlohy.

PaedDr. Miroslav Chudý, Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR - poďakoval za akceptovanie pripomienok, ktoré uplatnilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR. Upresnil, že ich zásadné pripomienky smerovali len k pojmológii, k upresneniu, aby aktualizácia dokumentu obsahla také znenie, ktoré bude plnené.

Mgr. et Mgr. Jana Filipová členka Rady vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím zastupujúca skupinu organizácií osôb so sluchovým postihnutím (skupina osôb so stratou sluchu, ktorých primárnou formou komunikácie je posunkový jazyk) - prítomných informovala, že v roku 2020 oslovila rezort vnútra s požiadavkou, aby všetky informácie týkajúce sa volieb boli pretlmočené do slovenského posunkového jazyka, ale neprišla jej žiadna odpoveď.

Následne ich organizácia pripravila inštruktážne video pre osoby so sluchovým postihnutím, obsahom ktorého boli informácie týkajúce sa volieb pretlmočené do slovenského posunkového jazyka a boli otitulované. Mala záujem, aby sa video zverejnilo na stránku Ministerstva vnútra SR a o pomoc požiadala tajomníčku rady pani Homolovú, ktorá sa skontaktovala s vecne príslušnými zástupcami rezortu vnútra.

Tajomníčka rady PhDr. Mária Homolová - prítomných informovala, že ohľadom zverejnenia videa osobne komunikovala v roku 2020 tesne pred voľbami s pani riaditeľkou odboru volieb, referenda a politických strán Ministerstva vnútra SR Ing. Evou Chmelovou, ktorá sa po zhliadnutí videa sa vyjadrila, že viacero informácií vo videu je nesprávnych a z toho dôvodu nebolo možné na web stránke Ministerstva vnútra SR video zverejniť.

V tejto súvislosti požiadala Mgr. Martinu Matejkovú z Ministerstva vnútra SR, ktorá zastupuje Petra Rolného, generálneho tajomníka služobného úradu o zorganizovanie stretnutia s pani riaditeľkou odboru volieb, referenda a politických strán Ministerstva vnútra SR Ing. Evou Chmelovou, na ktorom by bolo možné sa dohodnúť, ako spoločne pripraviť inštruktážne video k prezidentským voľbám pre osoby so sluchovým postihnutím, t. j. návod, ako voliť.

Mgr. Martina Matejková z Ministerstvo vnútra SR - prisľúbila, že bude túto požiadavku na rezorte vnútra tlmočiť a zvolajú stretnutie.

Podpredseda rady RNDr. Branislav Mamojka, CSc. - poďakoval, že Ministerstvo vnútra SR je ústretové, ale zdôraznil, že ono by malo byť objednávateľom takejto požiadavky, pretože ministerstvo je povinné zabezpečiť prístupnosť svojich webových stránok aj v posunkovom jazyku. Doplnil, že Úrad vlády SR to už robí.

PharmDr. Katarína Kluková, členka rady zastupujúca skupinu organizácií osôb so sluchovým postihnutím (skupina osôb so stratou sluchu, ktorých primárnou formou komunikácie je národný hovorený jazyk s využitím kompenzačných a zdravotníckych pomôcok) - vyjadrila záujem, zúčastňovať sa týchto pracovných stretnutí, nakoľko videá musia byť aj otitulkované pre skupinu osôb, ktoré ona zastupuje, t. j. skupina osôb so stratou sluchu, ktorých primárnou formou komunikácie je národný hovorený jazyk s využitím kompenzačných a zdravotníckych pomôcok.

Záver: Rada vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím zobrala na vedomie Správu o plnení opatrení vyplývajúcich z Národného programu rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím za rok 2022 a návrh na jeho aktualizáciu a odporučila vláde SR schváliť Správu o plnení opatrení vyplývajúcich z Národného programu rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím za rok 2022 a návrh na jeho aktualizáciu.

Ref:

Uznesenie Rady vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím č. 8 zo dňa 28. septembra 2023.

3. Informácia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR o činnosti pracovnej skupiny na zmenu financovania sociálnych služieb

Mária Machajdíkova riaditeľka odboru sociálnych služieb, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR - nadviazala na kolegyňu, ktorá na júnovom zasadnutí rady informovala o kontexte, v rámci ktorého sa deje reforma financovania sociálnych služieb, čo súvisí s Plánom obnovy a odolnosti – Komponentu 13, kde je zadefinovaná aj reforma integrácie a financovania dlhodobej sociálno zdravotnej starostlivosti. Do konca roka 2023 majú zámer predložiť na verejné pripomienkovanie koncepciu reformy financovania sociálnych služieb, na základe ktorej sa má pripravovať nová legislatíva najmä v oblasti sociálnych služieb. Plán obnovy a odolnosti nás zaväzuje najmä k veciam týkajúcich sa dlhodobej sociálno zdravotnej starostlivosti, čo sa týka najmä služieb podmienených odkázanosťou. Ale koncepcia bude reflektovať na všetky druhy sociálnych služieb. Plán obnovy a odolnosti hovorí, čo by mal nový systém financovania priniesť – to je na princípe osobného rozpočtu v sociálnych službách, to znamená, že peniaze pôjdu priamo osobe, ktorá bude posúdená na pomoc inej osoby a zároveň Plán obnovy a odolnosti hovorí, že sa v rámci tohto nového príspevku spoja viaceré, už existujúce príspevky a má zostať zachované spolufinancovanie z úrovne samospráv. Očakávané výstupy do budúcnosti je podpora služieb na komunitnej úrovni, takisto priame financovanie, ktoré pôjde cez človeka, ktorý si môže vybrať sám službu. Uvedené by mohlo pomôcť zatriktívniť pozíciu opatrovateľa, malo by sa zrovnoprávniť postavenie financovania všetkých foriem sociálnych služieb. Nemali by byť znevýhodnení ľudia s nižším stupňom odkázanosti, aj oni by sa mali dostať k istému voucheru na nákup sociálnych služieb. Veľkou výzvou je posilnenie prepojenia sociálnej a zdravotnej starostlivosti. Plán obnovy a odolnosti spomína pojem osobný rozpočet, tu chcú upozorniť na to, že osobný rozpočet mnohí poznajú zo zahraničia ako koncept, ktorý je nástrojom pre ľudí, ktorí sú dlhodobo odkázaní na sociálnu starostlivosť a takýmto spôsobom oni môžu a majú kontrolu nad tým, ako je im podpora poskytovaná a organizovaná. U nás je k tomu v súčasnosti najbližšie osobná asistencija. To čo chceme reformou zaviesť je príspevok na starostlivosť, to je len jedna časť. Do budúcnosti

potenciálne považujeme osobný rozpočet za širší pojem, ako len príspevok na starostlivosť. Tento príspevok by mal byť primárne na zabezpečenie osobnej starostlivosti a sebaobsluhy. Možnosti využitia tohto príspevku sú rámcované predstavou danou v Pláne obnovy a odolnosti, čiže v sociálnych službách, kde je starostlivosť poskytovaná zamestnancami. Tento príspevok nahradí príspevok z rozpočtovej kapitoly Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR. Tak isto zoberie pod seba aj v súčasnosti vyplácaný príspevok na opatrovanie cez úrady práce, sociálnych vecí a rodiny, kde je poskytovaná starostlivosť blízkou osobou. Tento príspevok sa bude dať využiť v zdravotníckych zariadeniach, dlhodobej starostlivosti konkrétne v hospicioch a domovoch ošetrovateľskej starostlivosti a v centrách pre deti a rodinu s deťmi so zdravotným znevýhodnením. V Zákone o sociálnych službách chýba dôraz na prevenciu a poradenstvo, a aj to rozhodnutie, ktoré musí človek urobiť na koniec, aby sa rozhodol, akým spôsobom tento príspevok využije, musí byť urobené na základe nejakých dostatočných a dostupných informácií, ako aj podpory pri rozhodovaní.

Zostáva otvorená diskusia ohľadom príspevku na osobnú asistenciu, od začiatku, ako bola prezentovaná táto myšlienka, zástupcovia organizácií osôb so zdravotným znevýhodnením, Úrad komisára pre osoby so zdravotným postihnutím, ale aj iné organizácie sa voči tomu ostro vyhranili a člen rady pán Mgr. Tibor Kőböl, bude v tomto duchu pravdepodobne v bode Rôzne informovať o otvorenom liste adresovanom ministerke práce, sociálnych vecí a rodiny SR Soni Gaborčákovej vo veci požiadavky zachovania peňažného príspevku na osobnú asistenciu v aktuálnej podobe. Chceli by nejakým spôsobom rámcovať, či uvažovať o nejakom zahrnutí a dofinancovaní tej časti, ktorá naozaj predstavuje kompenzácie na podporu osobného asistenta, alebo zachovať príspevok tak ako je, k čomu smeruje väčšina podpory.

Zosumarizovala, že počas leta zaslali pracovnej skupine materiál - prvý pracovný návrh koncepcie, a analýzy služieb vo všeobecnom hospodárskom záujme. K materiálom počas leta dostávali pripomienky a aj sa stretávali.

Posledný septembrový týždeň sa uskutočnilo stretnutie na úrovni štátnych tajomníčok Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR a Ministerstva zdravotníctva SR, prediskutovali všetky témy, ku ktorým potrebujú zintenzívniť pracovnú činnosť a stretávanie sa.

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR chce naďalej diskutovať v tejto veci so zástupcami mimovládnych neziskových organizácií na pôde Rady vlády SR pre mimovládne neziskové organizácie, kde bola posledný septembrový týždeň schválená rezortná rada.

Prvou prioritou je oblasť služieb krízovej intervencie, pretože si uvedomujeme, že máme širšie platformy na diskusiu o dlhodobej starostlivosti a aby sme neopomenuli aj túto časť sociálnych služieb, tak by sme chceli dať najprv prioritu tomu.

K danému bodu sa rozvinula diskusia, ale bolo odporúčané zástupcami Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR, prekonzultovať uvedené podnety na zasadnutí pracovnej skupiny a nie na zasadnutí rady.

Záver:

Rada vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím zobrala informáciu na vedomie.

(Podpredseda rady RNDr. Branislav Mamojka, CSc. sa zdržal hlasovania)

4. Informácia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR o činnosti pracovnej skupiny na reformu posudkovej činnosti

JUDr. Martin Trnovec, riaditeľ odboru integrácie osôb so zdravotným postihnutím, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR - prítomných informoval, že cieľom reformy je odstrániť nejednotnosť v posudzovaní zdravotného postihnutia a dlhodobých potrieb starostlivosti, zaviesť lepšiu koordináciu procesov posudzovania s cieľom zefektívniť posudzovanie klienta, unifikovať posudzovanie klienta, centralizovať proces posudzovania, zrýchliť posudzovanie, pričom jeden posudok bude slúžiť na viaceré účely. V pripravovanej reforme sa okrem lekárskeho posúdenia kladie dôraz najmä na sebaidentifikáciu klienta za použitia 12 otázkového Whodas formulára a sociálnu posudkovú činnosť pri ktorej sa využije 36 otázkový Whodas formulár, ktorá má za úlohu precíznejšie posúdenie klienta, jeho potrieb a jeho sociálnej situácie.

Hlavným prínosom je, že výkon posudkovej činnosti bude centralizovaný na jeden subjekt - posudzovanie budú vykonávať výlučne úrady práce sociálnych vecí a rodiny (pre 7 oblastí na účely: peňažných príspevkov na kompenzáciu, sociálnych služieb, sociálnych podnikov, na účely štátnych sociálnych dávok, na účely sociálnoprávnej ochrany detí, pomoci v hmotnej núdzi a služieb zamestnanosti) podľa jednotnej metodiky, čím sa zjednoduší postup pre žiadateľa.

Pri reforme posudkovej činnosti sa kladie veľký dôraz na sociálnu posudkovú činnosť a z toho dôvodu bude sociálna posudková činnosť vykonávaná v domácom prostredí klienta po podaní žiadosti klienta na Úrade práce sociálnych vecí a rodiny a až následne sa bude vyhotovovať lekársky posudok pričom sa zavádza inštitút konzília. Nový inštitút bude vytvárať priestor, kde pri nezrovnalostiach medzi sociálnym posudkom a lekárskeým posudkom dôjde ku konfrontácii sociálneho pracovníka a posudkového lekára za účelom odstrániť nezrovnalosti v posudkoch a v čo najširšej možnej miere nastaviť pomoc pre klienta tak, aby boli pokryté jeho potreby. Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR zriadilo pracovnú skupinu, ktorej členovia sú aj členovia Rady vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím, členovia reprezentatívnych organizácií a aj zástupcovia SK8, ZMOS a aj komisárka pre osoby so zdravotným postihnutím.

Doposiaľ sa uskutočnili tri zasadnutia pracovnej skupiny k reforme posudkovej činnosti a týmto ocenil prácu a aktivitu členov pracovnej skupiny. Aktívna participácia členov nám umožňuje lepšie pracovať, čo sa aj odrazí na kvalite reformy.

K danému bodu sa rozvinula diskusia, ale bolo odporúčané zástupcami Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR, prekonzultovať uvedené podnety na zasadnutí pracovnej skupiny a nie na zasadnutí rady.

Záver:

Rada vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím zobrala informáciu na vedomie.

5. Rôzne

5. A

- **Informácia o zmene názvu Národnej rady občanov so zdravotným postihnutím v SR na Slovenské fórum osôb so zdravotným postihnutím a s tým aj súvisiaci návrh dodatku k Štatútu Rady vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím.**

Podpredseda rady RNDr. Branislav Mamojka, CSc. - prítomných informoval, že Národná rada občanov so zdravotným postihnutím v SR zmenila názov na Slovenské fórum osôb so zdravotným postihnutím, skratka SFOZP, anglicky Slovak Disability Forum. Nové stanovky už vzalo na vedomie Ministerstvo vnútra SR, ale majú prechodné obdobie do 31. októbra 2023 do kedy môžu používať oba názvy. Postupne menia názvy na webových stránkach aj e-mailové adresy. Stále sú však platné doterajšie názvy a adresy a všetky maily a návštevníci webov budú automaticky presmerovaní na nové weby a adresy keď budú vytvorené.

Považuje za potrebné schváliť návrh dodatku k Štatútu Rady vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím, ktorý by mala schváliť vláda SR. Ide o náhradu starého názvu novým. Ide o zmenu v článku 5 - Zloženie rady, ods. 7.) Členmi komory za mimovládne neziskové organizácie, ktorých vymenúva a odvoláva predseda rady sú:

a) predseda Národnej rady občanov so zdravotným postihnutím v SR.

Uvedené je potrebné nahradiť názvom:

a) predseda Slovenského fóra osôb so zdravotným postihnutím.

Záver:

Rada vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím prijala uznesenie, ktorým zobrala na vedomie informáciu o zmene názvu Národnej rady občanov so zdravotným postihnutím v SR na Slovenské fórum osôb so zdravotným postihnutím.

Rada vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím schválila návrh Dodatku č. 1 k Štatútu rady vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím, ktorým sa mení v článku 5, ods. 7, písm. a) názov predseda Národnej rady občanov so zdravotným postihnutím v SR na názov predseda Slovenského fóra osôb so zdravotným postihnutím a zároveň odporučila vláde SR schváliť návrh Dodatku č. 1 k Štatútu rady vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím.

Ref:

Uznesenie Rady vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím č. 9 zo dňa 28. septembra 2023.

5. B

- **Informácia o otvorenom liste adresovanom ministerke práce, sociálnych vecí a rodiny SR Soni Gaborčákovej vo veci požiadavky zachovania peňažného príspevku na osobnú asistenciu v aktuálnej podobe.**

Mgr. Tibor Kőböl, zástupca skupiny organizácií osôb s telesným postihnutím - prítomných podrobne informoval o otvorenom liste adresovanom ministerke práce, sociálnych vecí a rodiny SR Soni Gaborčákovej vo veci požiadavky zachovania peňažného príspevku na osobnú asistenciu v aktuálnej podobe.

Týmto otvoreným listom organizácie zastupujúce práva osôb so zdravotným postihnutím vyjadrujú hlboké znepokojenie a nesúhlas so zámerom tvorcov reformy sociálnych služieb začleniť príspevok na osobnú asistenciu do pripravovaného príspevku na starostlivosť.

Ohľadom tohto zámeru prebehli k reforme viaceré pracovné diskusie medzi zástupcami jednotlivých združení na pracovných skupinách, ale aj mimo nich. Doteraz sme však nedostali od ministerstva jasné stanovisko o ďalšom osude osobnej asistencie a pociťujeme akútnu potrebu obhajovať osobnú asistenciu v systéme a jednoznačne sa zasadzovať o jej zachovanie v terajšej podobe.

Peňažný príspevok na osobnú asistenciu je ucelený, fungujúci a účinný systém poskytovania pomoci v domácom prostredí, ktorý zohľadňuje a reaguje na všetky potreby užívateľov osobnej asistencie. Predstavuje komplexný a jedinečný nástroj na dosiahnutie nezávislého spôsobu života, vďaka čomu nie je osoba so zdravotným znevýhodnením odkázaná na život v špecializovaných zariadeniach a inštitúciách. Začlenenie peňažného príspevku na osobnú asistenciu do novej reformy považujeme za veľmi rizikový krok.

Celé znenie otvoreného listu vrátane uvedenia zásadných argumentov za zachovanie osobnej asistencie v systéme peňažných príspevkov zašle tajomníčke rady a prosí o jeho rozoslanie.

Záver:

Rada vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím prijala uznesenie, ktorým zobrala na vedomie informáciu o otvorenom liste adresovanom ministerke práce, sociálnych vecí a rodiny SR Soni Gaborčákovej vo veci požiadavky zachovania peňažného príspevku na osobnú asistenciu v aktuálnej podobe a zároveň vyjadrila podporu zachovania peňažného príspevku na osobnú asistenciu v aktuálnej podobe.

Ref:

Uznesenie Rady vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím č. 10 zo dňa 28. septembra 2023.

(Hlasovania sa zdržali: zástupkyňa Inštitútu pre výskum práce a rodiny a zástupkyňa Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny).

5. C

- **Informácia o stanovisku Národnej rady občanov so zdravotným postihnutím v SR k použitiu údajov zo zisťovania EU SILC na hodnotenie cenovej dostupnosti služieb súvisiacich s univerzálnou službou.**

Podpredseda rady RNDr. Branislav Mamojka, CSc. – informoval o stanovisku Národnej rady občanov so zdravotným postihnutím v SR k použitiu údajov zo zisťovania EU SILC na hodnotenie cenovej dostupnosti služieb súvisiacich s univerzálnou službou.

Považuje za potrebné upozorniť na nevhodnosť použitia údajov o príjmoch podľa metodiky EU SILC na účel zisťovania cenovej dostupnosti služieb z týchto dôvodov:

1. Ako sa uvádza v dokumente „Zámer úradu neurčiť podnik s povinnosťou účtovania osobitných cien podľa § 97 ods. 2“. (Úrad pre reguláciu elektronických komunikácií a poštových služieb pri zisťovaní cenovej dostupnosti). Ako smerodajný ukazovateľ disponibilného príjmu spotrebiteľov

s osobitnými sociálnymi potrebami, t. j. v zmysle metodického postupu disponibilného príjmu domácností spotrebiteľov so zdravotným postihnutím, úrad identifikoval údaje v publikácii Štatistického úradu SR. Vybrané indikátory sociálnej situácie osôb so zdravotným postihnutím, konkrétne jej posledného vydania z mesiaca marec 2023, takto: Uvedená publikácia uvádza, že:

- priemer ekvivalentného disponibilného príjmu všetkých domácností SR na osobu a mesiac dosiahol za rok 2021 podľa metodiky EU SILC výšku 794 EUR,
- priemer ekvivalentného disponibilného príjmu domácností SR s osobami so zdravotným postihnutím na osobu a mesiac dosiahol za rok 2021 podľa metodiky EU SILC výšku 834 EUR,
- priemer ekvivalentného disponibilného príjmu domácností SR bez osôb so zdravotným postihnutím na osobu a mesiac dosiahol za rok 2021 podľa metodiky EU SILC výšku 758 EUR.

2. Ako sa uvádza v citovanom dokumente Štatistický úrad SR, pri definovaní osôb so zdravotným postihnutím (ďalej len „ZP“) boli použité dva základné koncepty, ktoré záviseli od typu použitého výberového zisťovania. Vo výberovom zisťovaní pracovných síl sú osoby so ZP definované cez objektívnu otázku o tom, či osobe bolo priznané zdravotné postihnutie. V zisťovaní EU SILC sú osoby so ZP definované cez subjektívnu otázku o tom, do akej miery sú obmedzovaní pri vykonávaní bežných denných činností z dôvodu chronického ochorenia alebo dlhotrvajúceho zdravotného problému. Na túto otázku boli možné 3 odpovede:

- veľmi obmedzovaný
- obmedzovaný, ale nie veľmi
- vôbec neobmedzovaný

Ak osoby uviedli, že boli aspoň čiastočne obmedzovaní pri vykonávaní bežných denných činností, boli v zisťovaní EU SILC považované za zdravotne postihnuté.

3. Osoby považované za zdravotne postihnuté podľa zisťovania EU SILC predstavujú veľkú skupinu osôb, do ktorej patria všetky osoby, ktoré uviedli, že boli aspoň čiastočne obmedzované pri vykonávaní bežných denných činností. Napríklad osoby s občasnou migrénou, s bolesťou chrbta z dlhého sedenia a pod., ktoré môžu mať nadpriemerné príjmy a vyššiu kvalifikáciu a nemajú žiadne nároky na benefity z dôvodu ich subjektívneho vyjadrenia dostačujúceho pre uznanie za osobu so zdravotným postihnutím podľa kritérií zisťovania EU SILC.

4. Len menšiu časť zo skupiny osôb podľa odseku 3 tvoria osoby so ZP definované cez objektívnu otázku o tom, či osobe bolo priznané zdravotné postihnutie (Výberové zisťovanie pracovných síl). Len časť týchto osôb so ZP spĺňa kritériá podmienujúce možnosť získať benefity súvisiace s univerzálnou službou držiteľ preukazu osoby s ŤZP z dôvodu zrakového alebo sluchového postihnutia na základe posúdenia podľa zákona 447/2008 o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia.

5. Z uvedeného je zrejmé, že údaje podľa zisťovania EU SILC na účely cenovej dostupnosti o počte potenciálnych beneficentov sú niekoľkonásobne nadsadené v porovnaní s potenciálnymi príjemcami benefitov súvisiacich s univerzálnou službou. Svedčia o tom aj údaje čerpané z citovaného dokumentu ŠÚ SR. Napríklad v tabuľke 2.1 Podiel osôb so ZP a podiel domácností, v ktorých žijú osoby so ZP sa pre rok 2021 uvádza, že osoby so ZP tvoria 30.3% obyvateľstva a rodiny s členom so zdravotným postihnutím predstavujú 51.7% všetkých rodín čo je niekoľko násobne viac ako počet oficiálne posúdených osôb so zdravotným postihnutím a ich domácností.

6. Podiel objektívne posúdených osôb so zdravotným postihnutím prirodzene narastá s vekom a podľa našich skúseností väčšina takýchto osôb žije osamelo alebo v dvojčlenných rodinách, v ktorých sú často obaja partneri osobami so zdravotným postihnutím, čo môže použité údaje ďalej skresľovať.

7. Údaje v tabuľke - Priemer ekvivalentného disponibilného príjmu domácností v EUR na mesiac (podľa EU SILC) sa v dokumente ÚREKPS nesprávne uvádzajú ako na osobu a mesiac, nie na celú domácnosť.

Na základe vyššie uvedených skutočností si dovoľujeme tvrdiť, že je nevhodné použitie štatistického zisťovania podľa metódy EU SILC na posúdenie cenovej dostupnosti a všeobecnej potreby osobitných požiadaviek na poskytovanie služieb spotrebiteľom so zdravotným postihnutím. Realistickejšiu predstavu o počte potenciálnych príjemcov benefitov súvisiacich s univerzálnou službou môže poskytnúť aktuálny počet príjemcov týchto benefitov a skutočne oficiálne uznaných osôb s daným zdravotným postihnutím, ktoré sú držiteľmi preukazu osoby s ŤZP resp. osoby s ŤZP so sprievodcom. Nemáme údaje o priemerných príjmoch domácností týchto osôb, ale z ich definície je zrejmé, že budú nižšie ako príjmy domácností s členom so zdravotným postihnutím podľa zisťovania metódou EU SILC.

K danému bodu sa rozvinula diskusia.

JUDr. Ján Gabura, generálny riaditeľ sekcie sociálnej politiky Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR - navrhol zvolať k tejto problematike pracovné stretnutie za účasti vecne príslušných zástupcov Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Štatistického úradu SR, Úradu pre reguláciu elektronických komunikácií a poštových služieb a zástupcu Národnej rady občanov so zdravotným postihnutím v SR.

Záver:

Rada vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím zobrala na vedomie informáciu o stanovisku Národnej rady občanov so zdravotným postihnutím v SR k použitiu údajov zo zisťovania EU SILC na hodnotenie cenovej dostupnosti služieb súvisiacich s univerzálnou službou.

5. D

Informácia o výzve komisárky JUDr. Zuzany Stavrovskej na zapojenie sa do prieskumu architektonickej prístupnosti volebných miestností

JUDr. Lenka Bodnárová, Úrad komisára pre osoby so zdravotným postihnutím – v mene pani komisárky Zuzany Stavrovskej poprosila o pomoc pri zdieľaní informácie o tom, že odo dňa konania volieb, teda od 30. septembra 2023, bude možné vyplniť dotazník na webe Úradu komisára pre osoby so zdravotným postihnutím o architektonickej prístupnosti volebných budov a miestností. Novinkou je, že uvítajú aj fotografie vstupov do budov s volebnými miestnosťami, ktoré bude možné do dotazníka vložiť. Týmto všetkých pozvala zapojiť sa do prieskumu.

Výzvu na zapojenie sa do prieskumu architektonickej prístupnosti volebných miestností prepošle tajomníčke rady a prosí o jej rozoslanie.

Záver:

Rada vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím zobrala na vedomie informáciu o výzve komisárky Zuzany Stavrovskej na zapojenie sa do prieskumu architektonickej prístupnosti volebných miestností.

5. E

➤ Tlmočnická služba pre sluchovo postihnutých (zákon, pracovná skupina)

Na úvod tohto bodu tajomníčka rady prítomným pripomenula, že pani Filipová, členka rady zastupujúca skupinu organizácií osôb so sluchovým postihnutím na predchádzajúcom zasadnutí rady upozornila, že na Slovensku je akútny problém s tlmočníkmi posunkovej reči a zároveň vtedy informovala, že Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách v § 84 vymedzuje kvalifikačné predpoklady pre osoby poskytujúce tlmočnickú službu. Základnou kvalifikačnou podmienkou je predloženie dokladu (certifikátu) o absolvovaní akreditovaného kurzu tlmočenia pre sluchovo postihnutých, to znamená artikulačného tlmočenia, tlmočenia v posunkovom jazyku, ako aj taktilného tlmočenia. Tajomníčka rady tiež pripomenula, že pani Filipová poukázala na to, že tento zákon poskytovanie tlmočnickej služby podmieňuje certifikátom, ktorý na Slovensku asi 10 rokov nikto nevydáva. Na Slovensku neexistuje subjekt, ktorý by mal akreditáciu na vzdelávanie tlmočníkov. Následkom tejto legislatívnej podmienky je alarmujúca situácia, keď tlmočnickú službu na Slovensku poskytuje obmedzený počet fyzických a právnických osôb a tým je pre nepočujúcich v niektorých lokalitách nedostupná. Požiadala, aby Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR urýchlene zvolalo okrúhly stôl s cieľom riešiť dostupnosť tlmočnickej služby pre sluchovo postihnuté osoby na Slovensku.

Tajomníčka rady pani Homolová ďalej pripomenula, že JUDr. Ján Gabura, generálny riaditeľ sekcie sociálnej politiky Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR na uvedenom zasadnutí požiadal pani Filipovú, aby spresnila okruh navrhovaných účastníkov.

K tejto veci aktuálne pani Mgr. et Mgr. Jana Filipová členka Rady vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím zastupujúca skupinu organizácií osôb so sluchovým postihnutím (skupina osôb so stratou sluchu, ktorých primárnou formou komunikácie je posunkový jazyk) - podala nasledovné vyjadrenie: Poprosila o riešenie súčasného stavu tlmočníkov, napr. formou opatrenia na prechodné obdobie, aby noví tlmočníci nemuseli predložiť certifikát tak, ako im to zákon prikazuje. Tento nahradiť prehlásením väčšieho občianskeho združenia, ktoré sa venuje nepočujúcim, že dotyčná osoba ovláda komunikáciu posunkovým jazykom. (Takto to bolo veľmi dávno aj na účely súdneho tlmočníka).

Navrhovala by platnosť opatrenia na určité obdobie, napr. do účinnosti nového zákona/novely zákona o sociálnych službách.

V niektorých krajoch (Prešov) je jediný tlmočník, čím sa tlmočnická služba stáva pre nepočujúcich nedostupnou. Čím ďalej od Bratislavy, tým je situácia horšia.

Ďalej poďakovala pánovi generálnemu riaditeľovi JUDr. Jánovi Gaburovi, za to, že jej umožnil pre prácu pracovnej skupiny získať informácie, na základe vlastného prieskumu si overila, čo sa podarilo v tejto veci v roku 2018 urobiť. Ďalej dodala, že v Národnom programe rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím za rok 2021 bolo opatrenie č. 6.1. „Pripraviť novelu zákona o posunkovom jazyku, ktorá by mala fungovať od roku 2024“. Uvítala by stretnutie s generálnym riaditeľom JUDr. Gaburom a dohodnutie postupných krokov tak, aby mohla táto pracovná skupina dobre fungovať.

Súčasne odovzdala generálnemu riaditeľovi JUDr. Jánovi Gaburovi písomné podklady so zisteniami a zoznam mien navrhovaných členov pracovnej skupiny.

JUDr. Ján Gabura, generálny riaditeľ sekcie sociálnej politiky Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR- uviedol, že opatrenie z Národného programu registrujú, určite bude zasielaná koncom novembra 2023 žiadosť o nomináciu do pracovnej skupiny aj členov rady, aby bolo možné

sa v januári 2024 prvýkrát stretnúť a identifikovať problémy, ktoré máme. Poďakoval pani Filipovej za podklady.

➤ **Ukončenie**

Zasadnutie bolo ukončené poďakovaním za účasť.

Zapísala:

PhDr. Mária Homolová

tajomníčka Rady vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím _____

Schválila:

JUDr. Anna Aftanasová

štátna tajomníčka

predsedajúca zasadnutiu Rady vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím _____